

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanja na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravništvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Z bregov Volge.

1. julija st. st. [Izv. dop.]

Oficijozni „Journal de St. Petersburg.“ objavljajoč izvolitev princa Koburškega na bolgarski knežji prestol, govori, da se za zdaj hoče omejiti samo na to, da zakonitosti sebranja, katero je volilo Koburžana, Rusija nikoli priznala ni. Jasneje govori drug oficijozen list, „S. Peterburgskija Vjedomosti.“ On išče pojasnila, zakaj se je kandidatura princa, ki so jo v februarju na Dunaji skrili pod suknjo, zdaj od tod izvlekla. Primerjamo li pravi omenjeni list, takratne politične pogoje s sedanji, vidimo razliko le v dveh okoliščinah, katere se na prvi pogled ne tičejo izvolitve Koburžana, in sicer v Germaniji je vsprejet septenat in nemška vojska pomnožena, v Franciji pa je palo ministerstvo, o katerega „energiji“ centralna Evropa ni dvomila.

Pustimo septenat na stran; moj poslednji dopis o ruskih vojnih silah dokazuje, da bi bilo treba votirati tri septenate, pa bi še nemška vojska imela manjše število vojakov, nego jih ima Rusija brez opolčencev in brez kazačjih polkov. No recimo, da je septenat dal Bismarcku v roke tako število vojakov, kakršnega mu je po njegovej misli treba. No ali je Francija že zares čisto brezopasna Germaniji, to je drugo vprašanje. Kako silna je v Franciji stranka „revancha“, kaže nam najbolje dogodek 26. junija (8. jul.) v Parizu, na kolodvoru Lijonske železnice, ko se je zbralo nad 50 tisoč naroda, da bi ne pustili odpeljati se generalu Boulangerju. „Il ne partira pas!“ — Vive Boulanger!“ — Il faut, qu' il revienne!“ kričala je tolpa, odprela vagone, legla na relse, oborožena vilami, lopatami, kosami itd. Treba je bilo 300 policajev in deset tisoč vojakov, da so očistili kolodvor. Vprašanje je torej, bode-li mogoče zdržati narodne strasti, ako se prikaže ugoden trenutek, planiti na Germanijo, izpuliti jej iz rok ukradeni dve provinciji in maščevati se za nedolžne žrtve, ki se jih te dni obsodili v Lipsku zato, ker so ostale verne svoje francoske domovini. Francozov nič ne stoji, razžgati revolucijo in sedanja vlada popelje gotovo rajši svojo armijo za Reno, nego da bi doma imela vse strah in nezgode revolucije, ki je hujši, nego vsaka vojska. Ako torej

sovragi Rusije računijo na septenat in na premeno ministerstva v Franciji, mogó se bridko prevarati.

Ko to pišem, ni še izvestno, kakov korak misli storiti naša vlada; tudi ne znamo še, kaj je odgovoril sultan, katerega Bolgari in njih novi knez prosijo, da bi odobrili, volitev, katero je proglasilo „sebranje“, ki je poprej objavilo nezavisnost Bolgarije, po svetu z Dunaja, češ, da bode tem uničena sila Berolinske pogodbe. No Rusija stoji z napreznimi rokami, njej ni treba ni spešiti ni čakati.

Rusija po mnenji oficijozna, bode i dalje držala se sedanje kunktatorske politike, kajti bolgarsko vprašanje se ima skoro rešiti samo po sebi: ali se obrne Bolgarija k Rusiji ali pa se dá popolnem požreti nemškej politiki; no, k temu, češ, nemajo apetita sovražniki Rusije vsaj ne v sedanji politični sezoni.

Rusija čaka, da bi vsemu svetu bilo jasno, da jo predrzno in brez vsake potrebe kličejo na boj. To ima vzbuditi še bolj že tako razjarjene strasti ruskega občestva, ki v vseh svojih slojih komaj čaka, kdaj se prične burja, kajti sedanji položaj ne dá se prenašati dalje. Tisti pa, ki tako trmoglavo napadajo Rusijo, naj bi pomislili, da imajo doma mnogo in mnogo nezadovoljnih elementov, ki ravno tako težko pričakujejo očiščenja vzduha; oni naj bi pamtili, da raznoglasjem rušijo „maximae res“. Pomisliti bi bilo treba, kje ti nezadovoljni elementi iščejo, svojega sovražnika, doma ali v Rusiji, in ne bilo bi slabo malo proračunati, kako zagovoré razni centri slovanskih narodov, kedar jim zapové se boj — za svobodo germanizacije in jezuitstva, za katero jim bo žal najmanjše kaplje krvi.

Nazadaje naj bi se tudi ne pozabilo, da v Bolgarski sta brez dvoma dve stranki: „golemo sebranje“ in bolgarski narod. Golemo sebranje naročilo je na Dunaji podnos, na katerem misli podnesti novemu knezu kruha in soli, a narod morda misli sprejeti navezanega mu kneza tako, kakor so nekaj vsprejeli nezakonitega vladarja v neke severoameričanske državi. Nekaj takega prorokuje Koburgu stranka bolgarskih domoljubov-emigrantov, katera v Brailovi izdaja svoj list, „Express-Orient“.

Vsa ta volitev kneza je komedija, ki zelo

leško preide v tragedijo. Morda bode ruska diplomacija čakala in čakala, no, tudi v Rusiji je še drug faktor, narod, občinstvo, ki je na vsako vprašanje pripravljeno odgovoriti s stališča slovanstva in kadar nakipi čuvstvo razžaljene časti, takrat se pridruži tudi vlada na stran naroda, kakor je to bilo za poslednje turške vojne in takrat se bodo prepričali naši protivniki, da, kakor v Rim, tako tudi v Moskvo vede mnogo potov, no iz Moskve vodi samo jedna pot, taista pot namreč, po kateri so se odpravili v 1812. l. Francozi s svojim Napoleonom domov, in na katerej je mogoče nalezeti na Berezino. No, zdi se mi, da sovražniki Rusije Napoleona nima v svojih četah, ka-li?

Mihail Nikoforovič Katkov je zbolel; vsled uporne želodečne bolezni je duševno zelo potr. V tako važen čas, ko sedanji, bolezen znamenitega publicista tem bolj obžaluje vsak privrženec idej, katere gosp. Katkov že 40 let zastopa uspešno in energično. Nadejamo se, da krepka narava slavnega domoljuba premore bolezen, ki je tako neprijetno zadela vse. V Petrogradu, kjer je nedavno bil, potresla so ga izvestja iz Bolgarije in položaj, v kateri so prijatelji potegnili Rusijo, kakor mi poročajo. Za granico morda bolezn Katkova dajó drugo značenje, no uveriti morem, da gosp. Katkov dozdej bolezn ni še rabil kot politično sredstvo, kakor izvestni železni kancelar s svojimi preobčutljivimi živci.

Krutorogov.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 20. julija.

Ogerski naučni minister Trefort je pri nekej priliki priporočal ogerskim narodnostim dvojezično kulturo. S tem je namreč hotel reči, da se morajo Rumuni, Nemci, Slovaki, Srbi, Rusini, Hrvatje in Slovenci, bivajoči na Ogerskem, učiti madjarščine. „Siebenb. deutsches Tagblatt“ piše o tem priporočanju dvojezične kulture, da že sedaj gojé ogerski narodi dvojezično kulturo, kjer to zahtevajo razmere. Skoro vsak omikanec na Ogerskem že zna dva jezika, kajti na Ogerskem nikdo ne velja za omikanega, če nemški ne zna. Ne gre pa usiljevati madjarščine. Narod se uči drugega jezika, če ga potrebuje v vsakdanjem življenju, ali pa da se se-

LISTEK.

Mabel Vaughan.

(Roman. V angleškem spisala Marija S. Cummins poslovenil J. P.—ski.)

Drugi del.

Šesto poglavje.

(Dalje.)

Tu se je Mabel neprestano trudila, da bi Murraya kratkočasila; nemirni deček se ni rad udajal sili v dvorani za gospe ter je vedno silil čez ozke mu meje. Na srečo se je bil Oven k durim usedel ter ga je zvalil k sebi na kolena in ga kratkočasil in razveseljeval, dokler ni k obedu pozvonil. Kolikor časa je blagorčni mladenič iz jabelka ali lesa izrezoval izmišljeno podobo, bil je otrok ves srečen, in Mabel ni imela zanj najmanjše skrbi.

Dasi je Alik opazoval ta bistroumna in prijateljska sredstva, vendar ga niso izvabila od Mabeli, kjer je s pletenico z živežem pri nogah in z roko v ročaji popotne mavhe trdo in togo kot straža na mestu sedel. Negotovo je, ali so še vedno nanj uplivala one besede očaka Noeta, naj se kot mlad

mož vede, ali pa se mu je nagonoma urivala ponosna zavest, da je nekako branitelj svoje teti, a iz nekega razloga je gotovo zavračal vsako znamenje utrujenosti ter se ves dan ni z najmanjšo besedico pritožil.

Na krovu parnika so obedovali in večerjali; skrbni Oven bil jim je sedeže preskrbel ter jih posebno priporočil strežniku, katerega je slučajno poznal; poslej je z istim tudi pri drugi mizi jedel.

Prvi dan je bila Mabel lahko zadovoljna in brez vseh skrbi; ladija se je prav prijetno gibala, v sobani za gospe vladal je razmeren mir in nje spremljevalec kazal jej je vedno najspoštljivo udanost. Po dohodu v Albany in pred odhodom s ponočnim vlakom v Buffalo so jo pa vznemirjali razni dogodljaji, ki potnike navadno nadlegujejo ter potovanje kaj negotovo in nevarno napravljajo. Ladija je pozno priplula do pristajališča; razdelitev prateži povzročila je nekaj zamude in sitnosti; ropot in zmešnjava na vseh straneh; in predno je Oven skup z nosil svojino in Mabeline kovčge, odpeljali so se bili že vsi vozovi s potniki za železnico. Ostale kočije so imele po jednega potnika ali tudi po več, ki so na različne strani hoteli; in nobeden kočijaž se ni hotel zavezati, da bi kolodvor do bližnjega

vlak na zahodno stran dospel. Mabelin obraz izdajal je nemir in razburjenost, Alik se je milo ozi od jednega v drugega, Murray pa je temno slutil, da je nekaj ovire, ter se je po navadi zajokal.

„Glej no, — pravim,“ zaklical je Oven prijemši za gumbek čokastega rudečeličnega mladeniča ter pomenljivo v Mabel se oziravši; „ne pusti mi te gospe zamuditi, — to bilo bi prehudo; — Nje ljudje so se ponesrečili; — jeden je bil pri nezgodi zadnjega tedna ubit, — sedaj potuje k očetu, — zato je ne pusti, da bi vlak zamudila.“

„Ne Neža!“ rekel je mož. „Na to je pa: Halo, Jurij! Naloži te kovčge; ali češ? Poprimi, dečko! — nje oče,“ in pokimal je na Mabel, „je bil zadnji teden na železnici ubit. Vite!“ rekel je nališpanemu gizdalinu v vozu (in položil mu je bil prtjlajo že na tlak), „ta gospod“ in pokazal je z roko na Jurija, „popelje vas v gostilno.“ Jaz pa moram le-le ljudi spraviti na Buffalosko železnico. Le noter, dečko,“ in potisnil je na voz Alika pletenico, popotno mavho in vse drugo; Mabel in Murray sta mu sledila, Oven je skočil na zunanji prednji sedež in kar odpeljali so se.

Malokatera stvar našo potrpežljivost huje izkuša in naše čutnice bolj razburja nego voznja po

znani s kulturo bolj omikanega naroda. Madjarščino pa malokdo potrebuje v vsakdanjem življenju, madjarska kultura pa ni tako velika, da bi se zaradi nje izplačalo učenje madjarščine. Z usiljevanjem madjarščine se le dražijo nemadjarski narodi, kar je pa le v škodo državi. „Tribuna“, ki je najuplívnejši rumunski list v ogerski državni polovici, pa piše, da je pač minister mislil samo Saksonce, ko je govoril o dvojezični kulturi. Da bi se Rumuni in ogerski Slovani učili madjarščine, se skoro zahtevati ne more. Kateri Rumun se bode učil kacega drugega jezika, učil se bode nemščine, da se seznanji z veliko nemško kulturo, ali kakega slovanskega jezika, da stopi s slovanskim svetom v zvezo, nikakor pa ne madjarščine, ki je tuja vsem evropskim narodom ter ž njo še v deželah ogerske krone daleč ne prideš. Nemščina je tudi zategadelj koristnejša Rumunom od madjarščine, ker se v njej upravljajo vse skupne zadeve cesarstva in se rabi v vojski.

Vnanje države.

Srbske naprednjake in njih pristaše je jako hudo dirnol veličasten vsprejem srbske kraljice, ko se je vrnila iz Rusije. Pokazalo se je namreč, kako jo narod ljubi in hkratu želi prijateljstva z Rusijo, ki je njena domovina. Nekateri dopisniki nemških židovskih listov, ki še vedno služijo naprednjakom, skušajo svet preveriti, da vsprejem ni bil tako veličasten. Dopisnik „N. Fr. Pr.“ n. pr. trdi, da so zastave bili razobesili samo trgovci, pri katerih kupuje kraljica, in so se pri njenem prihodu zbrali samo radovedneži, in se jezi, da so drugi listi toliko poročali o slovesnem vsprejemu.

Povod odstopu Radoslavova iz ministerstva bilo je nekda to, da so **bolgarski** regenti že dolgo sumili, da hoče Radoslavov s pomočjo udanega mu vojnega ministra Nikolajeva uvesti neko diktaturo, vsled katere bi drugi ministri in regenti ne imeli nikakega upliva več. Ko je vojni minister pri „revue“ vojske v Trnovem posebno hvalil častnike in vojskino disciplino, so regenti mu jako zamerali, kajti preverjeni so bili, da nekaj namerava. Da bi pomanjšal upliv Nikolajeva, odredil je regent Mutkurov „revue“ Trnovske garnizije. Nikolajev hotel je „revue“ preprečiti in izdal je protiukaz. Trnovski poveljnik se pa za prepoved vojnega ministra ni zmenil in je izvel točno Mutkurova ukaz. Nikolajev je sedaj spoznal, da je vojska za regentstvo in da se je s svojim protiukazom le osmešil. Drugega mu tedaj ni kazalo, kakor dati ostavko. Ker je pa bil Radoslavov popolnem solidaren z Nikolajevom, moral je tudi sam dati ostavko. Sebranje ni moglo zagovarjati vojnega ministra, ker je bilo jasno, da je šuntal vojsko proti regentom. Radoslavov in Nikolajev sta drugo jutro zgodaj ostavila Trnovo, ker sta se bala, da bi ja regentstvo ne dalo zapreti. Regenti pa nekda tega nikakor neso nameravali. Dosedaj Radoslavov in Nikolajev baje še ne agitujeta dosti proti noveji vladi. Poslednji se nekda celo skuša sporazumeti z novim ministerstvom, da bi dobil kako višje vojskino poveljništvo. Ne vé se pa, če mu bodeta Stojilov in nov vojni minister Petrov kaj zaupala. Vojni minister Petrov je še mlad. Odlikoval se je v vojni s Srbijo ter je veren pristaš regentstva. Ministri se baje dobro sporazumejo mej soboj. Položaj nove vlade je pa zategadelj kritičen, ker se bi Radoslavova pristaši utegnili pridružiti Cankovcem. Mnogi severni Bolgari pa neso zadovoljni z regentstvom, ki se po njih mislih preveč ozira na južne Bolgare.

Pri urejevanji **črnogorsko-turške** meje se je pokazala nova težava. Komisija se nikakor ne more sporazumeti zaradi necih pašnikov in je zaradi prenehala svoje delo.

Ruski listi bavijo se brez izjeme z odgovorom Koburžana bolgarske deputaciji. „Novoje Vremja“ zmatra odgovor za izzivanje Rusije. Ko se je „Journal de St. Peterburg“ izjavil, da Rusija

nikakor ne bode potrdila volitve, bil bi moral Koburžan naravnost povedati deputaciji, da volitve ne prevzame. Princ je deputaciji obetal, da bode služil Bolgarske, ako ga potrdijo vlasti, toda ni odločno izrekel, če ga potrdijo vse vlasti. Tako je mogoče, da pojde v Bolgarijo, če ga potrdi le večina vlastij, ali tudi samo Nemčija in Avstrija. Vlasti, katere so postavile kandidaturo Koburžana, bile bi mu morale svetovati, da naj nikar ne prevzame prestola, ko so videle, da ga ne bode potrdila Rusija, če res žele miru. Tako bo pa sedaj mirna rešitev bolgarskega vprašanja kaj težavna. Rusija mora čakati, da se razmere v Bolgariji tako predrugačijo, da se Koburžan ne bode upal v Sofijo. Če se stvari v Bolgariji tako ne zasuknejo, se pa morajo Rusi pripraviti za delo.

Sprva je **Turčija** nameravala takoj potrditi izvolitev bolgarskega kneza. Ko so pa turški ministri vso to stvar dobro preudarili, so pa sklenili počakati, dokler se ne izjavijo velevlasti o tej izvolitvi. Ruska diplomacija pa v tem že deluje v Carigradu na to, da bi sultan izvolitve Koburžana ne potrdil in bode najbrž dosegla svoj namen. Če sultan volitve ne potrdi, potem tudi zavijanja nekaterih diplomatov, da ne treba, da jo vse velevlasti potrdijo, ne bi nič koristila, kajti Berolinska pogodba odločno govori, da najprej volitev bolgarskega kneza mora potrditi Turčija.

Za sedanjo **angleško** vlado je vsekako hud udarec, da sultan ni hotel potrditi egiptške konvencije. Ko so konservativci bili v manjšini, očitali so vedno liberalnej vladi, da njena vnanja politika ni uspešna. Sedaj je pa jasno, da konservativci neso nič srečnejši, kar se tiče vnanje politike. V spodnjej zbornici je liberalni poslanec mr. Bryce hudo kritikoval vnanjo politiko Salisburry-jeve vlade in zlasti Wolffovo misijo, od katere se je toliko pričakovalo, pa se je tako žalostno končala. Dve leti je trajala ta misija in požrla mnogo denarja. Omenjena misija bila je pa tudi popolnem odvišna, kajti Anglija ima izvrstnega veleposlanika v Carigradu. Sir William White bil bi gotovo v tej zadevi več dosegel, nego je pa sir Drummond Wolff. Posebno nečastno je pa bilo za Anglijo, da Wolff ni ostavil Carigrada točno isti dan, kakor se je prvi pot bil določil za ratifikacije pogodbe, ampak je še vedno čakal, če se bode sultanu poljubilo ratifikovati pogodbo. Kakor se vidi, vlada ne ve, kaj je dolžna časti ali dostojnosti dežele. Ostre besede omenjenega poslanca so hudo poparile vlado. Ministri so bili v takej zadregi, da se nikdo ni upal mr. Brycu odgovarjati. Vladni listi se pa jako jeze na Turčijo in prete, da bode sedaj Anglija energičneje postopala. Kar se pa hkratu množe za sedanjo vlado notranje zapreke, bode morda baš egiptska konvencija jeden žebljev za krsto Salisburry-jevega ministerstva.

Dopisi.

Iz Ljubljane 19. julija. [Izv. dop.] (Iz let kegljačke zaveze „Edinost“) preteklo nedeljo bil je vse skozi jako krasen in vsakdo udeležencev je priznal, da se še ni kmalu tako dobro zabaval kakor ravno pri tem izletu. Z vlakom, ki odhaja ob 1/27 uri zjutraj, odpeljalo se nas je okolu 40 osob do Kranja, (drugi prišli so z opoludanskim vlakom) ker je pa malo deževalo, je pohod gore sv. Jošta izostal, le sedmorica bila je tako pogumna in se ni ustrašila malo dežja ter pohitela na goro. Drugi pa, ki so sv. Jošta goro rajši od spodaj gledali, šli so v mesto na zajutrek, ogledali si novo nasajeni drevored „Zvezdo“ in na mirodvoru na grobu Preširnovem zapeli jedno žalostinko. Ob 1/21. uri odpeljali so se z vlakom v Podnart, mej potjo

pri novi postaji sv. Jošt, prisedla je še z gore vračajoča se sedmorica, okrašena z raznimi cvetkami in podobami sv. Jošta. Skupno smo potem krenili iz Podnarta, po prijetni cesti skoz gozd v Podbrezje k Pavlinu, kjer je naročen bil obed.

Hiše gospoda Pavlina bile so z narodnimi zastavami okrašene, baterija možnarjev na hribci pozdravljala je pa že oddaleč došle goste.

V prvem nadstropji v lepo okrašenih sobah bil je obed za 60 osob in reči moram, da tako elegantna oprave in tako finih jedij in pijač se ne dobi tako kmalu. Vsa čast gostilni gospoda Pavlina!

Pri obedu, kakor po obedu razveseljevali so nas pevci, kojih je bilo okolu 20, na čelu jim slavni naš g. Meden. Petje bilo je tako krasno, da ni bilo konca priznavanja, posebno gosp. Meden pel je tako milo, da je bilo občinstvo kar očarano in ko je par samospevov zapel, vzdignili so ga kvišku ter nosili okolu. Tudi napitnic ni mankalo. Prvi napil je predsednik „Edinosti“ gosp. Vrhunec vsem navzočnim; drugi zopet gosp. Medenu kakor vsem pevcem, dalje gosp. Pavlinu, ki v ta dan imendan praznuje Gosp. Lah kot zastopnik krajevske družbe naglašava kako vrlo deluje „kegljačka“ zaveza v prid „Narodnemu domu“ da je že 240 gld. v to svrhu nabrala. Vrstila se je napitnica za napitnico, mej tem je pa vrla Slovenka gospica Ivanka Skaletova v malem času nabrala 22 gld. za „Narodni dom.“ Vsa čast in hvala! Po obedu preselila se je družba na vrt, kjer je bilo zbrano veliko gospode iz Kranja, Radvljice in celo iz Tržiča. Na vrtu vršila se je zabava dalje: zbori, čveterospevi, samospevi i. t. d., vse, kakor pri kakem koncertu. Veliko smehu napravila je „bigtfon“ godba, katera je pod vodstvom gosp. Medena prav dobro igrala.

In tako je prehitro potekel čas v prijetni družbi vrlih kegljačev in reči moramo, da jim gre vsa čast za tako izvrstno prirejeni izlet.

Iz Pulja 18. julija. (O društvenem našem življenju.) Včeraj bil je občni zbor Čitalnice Puljske. O tej priliki zdi se nam prikladno, da rečemo par besed o društvenem našem življenju. Dosedanji, od različnih stranij razlegajoči se pozivi, ki so imeli namen, da bi društveno naše življenje vzbudili iz mrtvila, da bi je dvignili iz žalostnega stanja, bili so večinoma — žal! — brezuspešni, naletavali so na — gluha ušesa. Da ne bi stara garda vztrajala, da ne bi bili ustanovitelji „Čitalnice“ tako žilavi, doživeli bi že bili sramoto — in to bi bilo tudi v političkem oziru večje važnosti, nego marsikdo misli, — da bi danes društva več ne bilo. Resnično se razveseliš, zdi se ti poseben praznik, ako kdaj uzreš tuj, nepoznan obraz v društvenih prostorih. — To je sila žalostna prikazen, ako se pomisli, da ga ni dneva, da ne bi došlo novih rojakov naših v Pulj. Pridejo, se nasele, a komaj jih opaziš, že jih ni več, — zginejo v valovji brezprimerne demoralizacije. To je stara pesen žalostinka, ki se zdi nekaterim že dolgočasna; a onemu, ki istinito narodno čuti, kateremu „naroden“ biti, ni samo sport, onemu izvijo se iz duše zopet in zopet žalni ti akordi.

Ko bi hoteli navajati uzrokov te žalostne prikazni, morali bi pisati jako dolg dopis. V prvi vrsti morali bi povedati, da ono krdelce, ki deluje

prenapolnjeni ulici, ko se bojimo, da vsaka hipna zamuda lahko zapreči naš odhod, katerega se toli nadejamo. Ko so onih deset minut drdrali prek mestnega tlaka, trudila se je Mabel zaman, da bi razburjene živce umirila; tudi jokajočega Murraya ni mogla potolažiti; Alik pa je molčé opazoval tetin obraz, kot bi bilo kazalo usode. A pri vsem tem so komaj došli o pravem času. V naglici so oddali pratež. Zvonec je pozvonil zadnjikrat, ko je Oven z Murrayem prišel v voz; Mabel in Alik sta mu vsa zasopljena sledila ter pletenico in popotno mavho skup nesla.

Ta mala neprilika je Mabeli izbudila skrbi za bodočnost ter jo je napolnovala s čuti zavisnosti od Ovna. Čutila se je vso oslabeledo, ko jej je vobraznost naslikavala mogoče nezgode in zamude, ki se lahko pred koncem nje potovanja dogodijo. Ko je napočila noč ter vse reči v črno temoto zakrila, prevzel jo je neki nedoločen strah. Ko je še Murray s krčevitim ihtenjem zakričal: „Tetka, Murray je truden, — Murray se ne more vso noč voziti,“ bila bi ga skoro na prsi pritisnila ter ž njim mnogobrojne nesreče objokavala.

A to nje slabost je zavrnil zaupni glas, skakterim je Alik bratovi tožbi odgovoril: „Murray jaz

nisem truden,“ rekel je — „s tetko Mabelo peljal bi se kamorkoli.

„Rad bi,“ rekel je Murray, „rad bi šel domu.“

„Gospica, dajte ga meni nekoliko!“ rekel je Oven zapazivši trmost dečkovo. „Zdi se mi precej nemiren. Murray, pojdi sem in usedi se k meni!“

Otrok se je obotavljal, ker bil je preveč truden, da bi komu prednost dajal.

„Jaz bodem malega dečka že napravil, da bode zaspal,“ rekel je Oven vzešši ga v močno naročje; nesel ga je na svoj sedež v zadnjem konci voza, zavil ga v težek plajšč iz bukovega sukna in naslonil mu glavo na svojo ramo. In brzo je prav mirno zaspal. Minule so tri ali štiri ure. Tudi Alik je bil zaspal, da si tudi se je kot grenadir po konci držal. Mabel je bila parkrat izpozabila svoje skrbi ter za nekaj trenutkov zadremala. Kar jim svetla luč v voz zasveti. Prebudivši se so opazili, da vlak je dospel na neko večjo postajo, ko bi se to smelo po ropotu in šundru soditi. Tudi Murray se je izbudil, tekel k teti, drgnil si oči ter prosil po jedi.

„Tetka, tudi mleka, tudi malo mleka moram imeti,“ rekel je odprši pletenico z jedili.

„Murray, mleka ti ne morem dati,“ odgovo-

rila je. „Dovolj ti pač bode kolač brez mleka, mari ne?“

„Gospica, lahko mu prinesem kozarec mleka ali vsaj vode,“ rekel je Oven, ki je nameraval iz voza iti ter je postal, da bi jej postregel. „Vlak tukaj postoji pet minut, časa dovolj, gospica, skozi okno vam je pomolim.“

„No Oven, nate moje možnjico,“ rekla je Mabel, „ter je plačajte.“

Vrč mleka so prinesli k oknu. Oven je imel kozarec in vsi po vrsti so se okrepčali s sladkim mlekom. Še zmeraj je manjkalo nekaj trenutkov, časa dovolj, da bi mladenič se vrnil, mleko plačal ter se zopet v voz usedel. Kar je zapel zvonec in vlak oddrdra, Ovna pa le ni bilo na vozu. Mabel se je nakoliko skrbno nazaj ozirala. Misleč, da je ustopil v drug voz zadej in da se kmalu k njim povrne, čutila ni posebnega nemira. Zato se je močno začudila, ko je nekaj trenutkov poslej prišel opravnik s svetilnico, pogledal jo v obličje ter vprašal: „Gospa, ali je bil mladenič v bukovem plajšču v našem spremstvu?“

„Da,“ odvrnila je Mabel. „Kaj pa je?“

„Pustili so ga na zadnji pestaji“, rekel je mož nemarno.

in ima voljo in veselje tudi nadalje delati za narodno stvar, ni zadostno organizovano in da pri vseh naporih pogrešamo pravega sistema. Začetek obljube mnogo, zaletimo se prav čvrsto; ko pa bi morali najbolje teči, tedaj pa opešamo. To je tista komoditeta, ki tako rada nalaga vse breme na pleča pojedincev.

A pojedinci ne zmorejo vsega! Ne, da ne bi imeli dobre volje, a videč toliko malomarnosti in mlačnega okolu sebe in videč, da še to, kar store, ne dobi zasluženega priznanja, izgube veselje in — obnemorejo. In tako sledi lepemu začetku nevesel konec.

Ni nam namen, da bi pisali zatožbe na to ali ono adresu, ker nam velja princip: zidati, ne porirati.

Kljuba žalostnim skušnjam, nismo zgubili upanja; prepričani smo, da mora priti preobrat na bolje. Zato pa objavljamo danes še jedenkrat prošnjo do Slovencev, da se vzdrame iz apatije in da se vsak postavi na svoje mesto; osobito se pa obračamo danes do Hrvatov Puljskih: opustite vendar že povsem neopravičeni separatizem! Zakaj naj bi si bili tuji, ko smo vendar jedne krvi in jednega rodu?!!

Kamorkoli se ozremo, vidimo lepo vzajemnost mej Hrvati in Slovenci, le pri nas je drugače. Zakaj? Mi ne vemo!

Upanje naše se je oživelo, ker smo razvideli iz tajnikovega poročila, da se je ravnokar odstopivšemu trudoljubivemu odboru posrečilo, da je voz zapeljal na gladkejšo pot.

Prostore je preskrbel v prvem nadstropju jedne najlepših restavracij, število društvenikov je naraslo izdatno, knjižnica se je lepo pomnožila in tudi nasprotstva so kolikor toliko potihnila.

Novega odbora dolžnost je, da pričeto delo v tem zmislu nadaljuje. Organizovati mora potrebno agitacijo, da se bode utrdil prikladni sistem pri delovanju za narodno stvar. Posebno pa: oživite nam zopet petje. Ko smo imeli pred dvema letoma dobro, ubrano petje, napredovali smo rapidno. Potihnulo je petje, sledila je letargija.

Novi odbor se je sestavil tako: Predsednik A. Bajt, podpredsednik M. Cotič, tajnik J. Poklukar, blagajnik J. Kurinčič; odborniki: J. Ilobec, Št. Križnič, J. Petrič, Fr. Cotič, M. Fajdiga, J. Jakič, J. Hecimovič.

C—t—č.

Domače stvari.

Viktor Dolenc †.

Jako žalostna vest došla nam je danes jutraj z obali sinje Adrije. V Trstu, kjer je včeraj veselo zborovala družba sv. Cirila in Metoda, je malo ur po občnem zboru zatisnil oči mož, ki je bil velikega pomena za Tržaške in primorske Slovence, umrl je rodoljub, ki je do zadnjega dne v svojem srci gojil gorečo ljubezen do naroda svojega, umrl je prvobornik, kateri je na svojih plečih nosil silno

„Na zadnji postaji pustili?“ vskliknila je Mabel njegove besede ponavljaše z začudenjem in strahom, Alik pa se je glasno zajokal, Murray pa silno zakričal.

„Da; po zmoti, kot je opravnik blaga rekel, vzeli so z voza nekaj njegovih skatelj; ko jih je ugledal, skočil je s stopnjice na tla, ko prav smo se imeli odpeljati.“

„Kaj ga niste mogli počakati?“ vprašala je Mabel z glasom, ki je prošnjo z očitanjem izrazil.

„Tega nismo mogli“, rekel je mož sedaj govoreč z žalujočim glasom. „Uže tako smo se precej zamudili. Če se je zgodila pomota, to ni naša krivnja; najbrže ni v Albany svojih stvarij pravilno zaznamoval. Upam, jutri se pripelje za nami.“

„Jutri!“ mislila si je Mabel, kje pa bomo mi v tem? In isti trenotek se je spomnila, da ima tudi nje mošnjico z vsem denarjem.

„Kaj naj storim?“ bil je nje nepovoljni vsklik, ko je tresoč se razburjenosti hipoma po konci skočila in potem vsa obupna zopet na sedež se spustila.

„Tetka, mari ne moremo brez njega dalje potovati?“ vprašal je Alik skrbno, Murray pa se je le dalje jokal ter je ihtel pretel, da bi starega opravnika otolkel in nazaj poslal po Ovna.

breme narodnega dela in se odlikoval po uprav čudovitej delavnosti. Prerano umrli Dolenc bil je urednik „Edinosti“, podpredsednik političnega društva „Edinosti“, lastnik tiskarne, predsednik „Slovenskemu delavskemu podpornemu društvu“, jednako delujoč pri „Slovanski čitalnici“, kakor pri podružnici sv. Cirila in Metoda, katerej je bil prvomestnik, prisoten pri vsakem volilnem in pri vsakem drugem shodu. z jedno besedo, bil je „spiritus movens“ Tržaških Slovencev, upliven v Trstu in v okolici.

Ne bodemo zanikovali, da se s pokojnikom nismo vsekdar strinjali gledé taktike, da nismo odobrvali vseh sredstev, katera so mu rabila, da smo bili večkrat z njim v nasprotstvu, a preverjeni smo, da ga je pri vsem delovanju vodila le ljubezen do naroda in neumorna skrb, kako pospeševati našo stvar, ideja Slovenstva bila mu je zvezda vodnica pri težavnem njegovem delu. Ni nam danes možno, da bi dostojno opisali njegovo življenje od prvega početka, ko se je v Gorici pojavil na politično površje, bil pozneje urednik „Soči“ in v obče politično jako delaven, do njegovega nastopa v Trstu, kjer je najprej pričel trgovino, pozneje prevzel uredništvo „Edinosti“ in bil do zadnjega izdihljeja ustanovitelj in pospeševatelj vsacega narodnega podjetja. Poleg izredne nadarjenosti združeval je v svoji osebi jekleno vstrajnost in občudovanja vredno delavnost imel v obče vse lastnosti, ki so potrebne v političnem življenju. Njega prerana smrt je hud udarec za Tržaške Slovence, pogrešali ga bodo v društvih, na taborih, na shodih, in teško mu bode najti naslednika, ki bi tako dobro poznal osebo in razmere in vse z uprav italijansko lokavostjo zasukane odnose v Trstu in v okolici.

Pričakujemo, da bode kdo prezgodaj umršemu Dolencu napisal obširnejši nekrolog in podrobnejše ocenil njegovo delovanje in njega izredne zasluge za našo stvar, kličemo danes tužnega srca:

Lahka mu bodi zemljica!

Slava Viktorja Dolenca spominu!

— (Poslanec dr. Poklukar) poročal bode prihodnjo nedeljo ob 1/4. uri popoldne svojim volilcem v Postojini o svojem delovanju v državnem zboru.

— (Na vseučilišči v Gradcu) bili so mej 11. in 19. t. m. mej drugimi promovirani: J. Franco iz Buj v Istri in Ivan Klasinc iz Št. Marjete na Dravskem polju doktorjema juris, Anton Kadlec iz Cmolnika doktorjem zdravništva.

— (Izlet „Sokola“) na Črnuče bode v nedeljo 24. ne 17. t. m., kakor se je včeraj napačno poročalo.

— (Na Vrhnikih) bila je pretekli ponedeljek volitev župana. Izvoljen je znani rodoljub, posestnik in trgovec g. Gabriel Jelovšek. Nasprotna stranka si je bila zmage tako gotova, da si je celo godbo naročila in zbornala godce iz Polhovega gradca, Ljubljane in iz okolice, da bi dostojno sla-

„Oh, Alik! jaz res ne vem, kaj bi storili,“ rekla je Mabel, ki je vso dosedanjo oblast nad seboj samo v tej nepričakovani nevarnosti izgubila.

Vsled tega so se jeli razni sopotniki zanjo zanimati. Razni so ležali ter prebudišči se hipoma ustali in z zaspanimi očmi se ozirali na malo skupino. Na tihem so si mej seboj pošepetavali. Opravnik je bil s svetilnico naglo odšel; ker je svetilnica v vozu le brlela, pasla se radovednost pač ni lahko zadosti in kmalu so vsi zopet podremali in pospali.

„Bog bode za nas skrbel,“ rekel je Alik s tolažljivim glasom; „stari duhovnik je to rekel in jaz mu verujem.“

„Tudi jaz to verujem,“ odvrnila je Mabel, otroka bolj k sebi potegnivši; toplo je čutila, kako jo je že drugipot Alikova otročjo vera zavrnila.

Isti trenotek nagovoril je nekdo Mabel prav zadej za nje sedežem s prijaznim a resnobno vprašajočim glasom: „Jaz sem spala, draga moja, a če prav slišim, ostal je vaš sluga v Utiki.“

„Ni bil moj sluga, temveč svobodovoljni spremljevalec,“ odvrnila je Mabel obrnivši se h gospe, ki se je bila naprej pripognila, da bi z njo govorila; obličja nje pa Mabel pri mračni luči ni mogla izpoznati.

vili novega župana. Prirejala se je tudi razsvetljava in baklada in sredi mej baklonosci in ognjegasci bi se bil kazal novi župan svojim sotržanom. Kandidat nasprotne stranke bil je g. Obresa, a ko je takoj pri začetku volitve že bilo jasno, da ne bodo prodrli, izbrali so si kandidatom prejšnjega župana Lenassija, ki pa tudi ni prodril. Nasprotna stranka uložila je proti volitvi pritožbo, to pa za tega delj, ker mladega gospoda Galleta iz Bistre neso pustili voliti. Gosp. Gallé je namreč stoprav pred 6 tedni prevzel svojega očeta posestvo, zakon pa določuje, da sme voliti le tisti, ki je že leto dnij posestnik. Ko je bil izid volitve znan, nastala je velika poparjenost mej nasprotno stranko, in doslej še nihče ne vé, kje je naročena godba svirala, samo toliko se vé, da so godci pod pazduho stisnili trobento in bas in jo prav tiho odkurili.

— (Čujtel!) Sobotna „Hrvatska“ bila je zaplenjena samo zaradi dveh besed. Stvar se nam je skoro neverjetna zdela, a čitajoč konfiskacijski odlok, smo se do duše uverili, da sta besedici „načelnik vlade“ zakrivali se proti §. 302. kaz. zak.

— („Starmali“) ima v poslednji številki naslednji dovtip: „Zatvorili ga, što je „veleizdajnik.“ Jest vele: izdajnik, al sve, što vele, nije uvijek istina.

— (Vročina) silno pritiska, vsakdo išče v potu svojega obraza hladne sence, hladilne pijače ali pa hiti v to ali ono kopelj. Slednje so ves dan polne in teško je priti na vrsto. Sicer je pa mesto zelo prazno. Učitelji in dijaki so nas ostavili, z njimi pobralo je mnogo rodbin svojo prtljago in odpeljalo se v letovišča, vsega vkupe ima sedaj Ljubljana par tisoč ljudij manj, nego mej šolskim letom. Pri vsem tem se pa gorenjska letovišča pritožujejo, da imajo letos manj gostov, kakor druga leta in celo naš rajski Bied ima še nekaj praznih stanovanj.

— (Čveterorazredna ljudska šola v Metliki) doposlala nam je svoje letno sporočilo, kateremu povzamemo naslednje podatke: Koncem leta bilo je na tej šoli 198 dečkov, 215 deklic, vkupe 413, v ponavljalno šolo je hodilo 35 dečkov, 37 deklic, vse šolske mladine bilo je torej 485. Poučevali so na tej šoli gg: Andrej Šest, (nadaučitelj in vodja), Alojzij Pehani, Ivan Pavlič, Fran Gregorač, Matilda Parma in Fran Schönbrenn. Bodoče šolsko leto prične se v 2. dan septembra.

— (Radenska dolina) na Dolenjskem je doslej veliko trpela vsled povodnji, skoro vsako leto, včasih celo večkrat v jednem letu bila je preplavljena. Sedaj se utegne stvar obrniti na bolje. Država in deželni zbor dovolila sta po 1000 gld., da se preiščejo podzemelske jame in votline in deželni inženér g. Vladimir Hrascky, priznan izvrsten veščak, vzel je delo v roke. Lani zaradi deževja ni mogel veliko opraviti, letos pa je bilo njegovo preiskavanje izredno uspešno. Preiskaval je Zatočno jamo, ki ob povodnjih veliko vode požira, a ker ondi še ni bilo pravega sledu, iskal je dalje ter našel jamo Vršenco. V slednjem čul je šumenje vodâ, po šumu dal razstreliti pečino in tako odkril doslej podzemelsko votlino, ki bode za Radensko dolino neizmerno vrednosti. Podzemelska ta jama je

„No, potem sem napačno mislila,“ rekla je gospa opravičujé se. „Sodila sem po videzu, ko ste v temi v voz prišli.“

„To ni čudno,“ rekla je Mabel; „prav prirodno je; bil je toli dober dečkoma in toli uljuden z menoj. Bil je dober prijatelj, in mi smo se nauj opirali, in sedaj — sedaj —“

Glas jej lje zastal, kar nadaljevati ni mogla. Stara gospa, kajti tujka je res bila zeló v letih, je ustala, prišla k Mabeli ter se usedla poleg nje, ker Alik je bil isti trenotek razburjenosti po konci poskočil; prav prijazno jej je pravi tujka: „Draga, ali je vam sedaj treba prijateljice?“

Mabel ni mogla odgovoriti ter je le roko položila v roko stare gospe, ki jo je srčno stiskala.

„Ali sta to vaša brata?“ vprašala je Alika k sebi potegnivši, Murraya pa skušavši utolažiti z besedami: „Ubogi dečko! ne jokaj se.“

„Ne, ona je najina teta,“ rekel je Alik ponosno.

„Kje pa je mama?“

„Šla je v drug svet,“ odvrnil je Murray naglo.

„Umrta je minulo saboto,“ zašepetal je Alik.

(Dalje prih.)

